

Презентація
на тему: “Культура Вавилона і Ассирії”
з художньої культури
учениці 11-А класу
с.ш.№298 м.Києва
Бутовської Дар’ї

- У середині XIX століття в Межиріччі, на території сучасного Іраку, почалися розкопки. Вони тривають досі. Знайдено залишки будівель і навіть цілих міст, витягнуті із землі статуї і рельєфи, предмети і зброю. За цими речами ми знайомимося з культурою, побутом і мистецтвом, створеними в глибоку давнину жителями Межиріччя, або Месопотамії, як називали древні греки долину між Тигром і Євфратом.
- На півдні Месопотамії на початку III тисячоліття до н. е. виникли найдавніші рабовласницькі міста-держави - спочатку Шумер, а пізніше Аккад. У II тисячолітті до н. е. вавилонський цар Хаммурапі підпорядкував своїй владі Шумер і Аккад. Так утворилося Вавілонське царство.
- На півночі, по середній течії Тигру знаходилося інше рабовласницька держава - Ассирія.
- На багатьох архітектурних і скульптурних пам'ятниках вавілонян і ассирійців видно сліди розмальовки. Глазуровані цеглини із облицювання будинків досі зберегли свої яскраві кольори. Тому, хоча у нас немає справжніх картин того часу, ми все ж таки маємо деяке уявлення і про живопис стародавніх жителів Межиріччя.

- Близько стародавнього міста Ура археологи відкопали велике кладовище. Там (особливо в царських могилах) знайшли величезну кількість найрізноманітніших речей, що розповідають про чудове мистецтво стародавніх ювелірів. Тут і шолом, викуваний із золота, і кинджал, прикрашений тонким різьбленням, намисто, сережки, золотий і срібний посуд.

- Але, мабуть, найкраще - золота арфа. Спереду її рама прикрашена інкрустацією з раковин із зображенням фантастичних тварин. А внизу - золота голова бика з темно-синьою бородою з лазуриту (мінерал). Всі ці речі відносяться до початку III тисячоліття до н. е.

- Приблизно до цього ж часу відноситься і опис одного з міст Шумерського царства, Урука, яке дійшло до нас у поемі про Гільгамеша. Ця поема записана на дванадцяти глиняних табличках чіткими клинописними знаками. У ній розповідається про подвиги царя стародавнього Урука Гільгамеша і про те, як він зробив свою столицю красивим і укріпленим містом (див. Бібліотека царя Ашшурбанапала).
- Найкраще вдалося відновити архітектуру храмів. Вони стояли в центрі міст на високих штучних пагорбах і завдяки цьому були добре видні звідусіль. Храм мав витягнуту прямокутну форму, обидві торцеві сторони прорізані дверними отворами. Стіни храму прикрашені чередуючимися нішами й виступами. У середині будівлі містився відкритий дворик з вівтарем для жертвопринесення богам. Основним будівельним матеріалом вавилонян була цегла.
- Так само виглядав і храм, побудований в околицях Ура в кінці III тисячоліття до н. е.. Тільки вхід до нього був оброблений більш нарядно. Дерев'яні колони з лускатим візерунком, викладеним з різнокольорових каменів, підтримували невеликий навіс над дверима. На ньому красувався мідний рельєф із зображенням львиноголового орла, який впивався кігтями у двох оленів. Внизу біля дверей знаходилися дві статуї левів з міді. У середині храму виявлені фризи з шиферу, на них білими раковинами викладені цілі картини: стада корів і телят, проціджування молока, приготування сиру,

- Археологи знайшли в Межиріччі багато кам'яних плит, або стел, з рельєфами. Особливо знаменита одна - так звана стела Нарам-Сина (бл. 2300 до н. е.). Вона розповідає про один з походів аккадських царів у сусідні країни. Художник вміло використовує високу вузьку плиту і, розташувавши воїнів по спіралі знизу вгору, показує підйом війська в гору. Розкидані в декількох місцях дерева говорять про лісистих схилах гори. До вершини піднявся тільки цар Нарам-Сін. Він у два рази вище воїнів, у нього на голові шолом, в одній руці він тримає лук, в іншій - стрілу. А перед ним упав навznak ворог, пронизаний списом. Над усіма височить вершина гори у вигляді конуса, і над нею сонце і місяць - символи богів. Це вже справжня композиція.

- Дійшли до нас пам'ятки мистецтва і від часів вавілонського царя Хаммурапі (XVIII ст. До н. е.). Найзнаменитіший з них - базальтовий стовп із законами.

- Збереглася голова від статуї Хаммурапі: довга борода , орлиний ніс з горбинкою (Лувр , Париж). Так само виглядає Хаммурапі і на рельєфі базальтового стовпа. Значить , вже тоді особи на статуях були портретами .
- Будівель часів Хаммурапі не збереглося. Але завдяки розкопкам ми добре знаємо , як виглядав Вавилон VII - VI ст. до н. е. Місто було обнесено високою зубчастої стіною з вежами та брамою. Головні ворота богині Іштар у вигляді арки облицьовані глазурованими цеглинами (музей , Берлін). На синьому тлі зображено фантастичні білі і жовті дракони і бики. Фарби глазурі виблискують досі. За воротами знаходився храм бога Мардукас з семиповерховою вежею - зіккуратом. Висота її 90 м , підстава нижнього поверху 90 x 90 м. Кожен наступний поверх був менше попереднього і пофарбований в інший колір. Зіккурат був основною архітектурною формою вавилонських храмів.
- Про високе мистецтво вавилонських архітекторів свідчать руїни висячих садів , що прикрашали палац царя Навуходоносора (VI ст. До н. Е.). Він велів спорудити їх для своєї коханої дружини, яка була родом з гористії країни Мідії, щоб на плоских рівнинах Вавилонії створити хоча б подобу рідних їй лісистих гір.
- На високих склепінних арках з цегли були розташовані тераси. Поверх цеглин залитий асфальт, на ньому - свинцеві плити, а на них насипана земля і посаджено дерева і кущі. У басейній Вавилонії висячі сади

- На північ від Вавилона , в Ассирії , археологи також розкопали кілька міст , де були царські палаці. І якщо кожне місто було добре укріпленим місцем, то палац можна було б назвати фортецею у фортеці. Столиця Саргона II (VIII ст. До н.е.) Так і називалася Дур- Шаррукін , що значить Фортеця Саргона. Палац стояв на високому штучно насипаному пагорбі. Фасад палацу, його товсті стіни були укріплені великими виступами, а в утворених ними нішах стояли статуї. Дві з них абсолютно однакові - це два могутніх велетня , що тримають однією рукою лева, як кошеля. Очевидно, це зображений Гільгамеш, який переміг страшного лева (Лувр , Париж).

- З боків біля входу в палац стояли величезні статуї крилатих биків з людськими головами. Це шеду - вартові , що охороняють палацові врата ; вони начебто пильно дивляться на минаючих повз.
- Кожен , хто підходив до палацу , уже здалеку бачив шеду спереду - голову , груди і дві ноги. Варто було пройти далі і подивитися на шеду збоку, як починало здаватися, що бик ступив уперед , посунувши передню ногу. Асирійський скульптор домігся цього, зробивши бику ... п'ять ніг! Тому спереду видно дві ноги , а збоку - чотири. А якби не п'ята нога , то у профіль бик здавався б триногим .
- Особливу нарядність надавала палацу облицьовування стін різнокольоровими глазурованими цеглинами. На синьому або блакитному фоні були зображені білі і жовті розетки, квіти дерева, тварини

- Але, мабуть, найцікавішими і по справжньому художніми творами мистецтва були ассірійські рельєфи, що прикрашали стіни палаців. Ассирія була могутньою військовою державою, походам і завоюванням не було кінця, тому й на палацових рельєфах зображені в основному військові сцени, прославляючого царя-полководця. Всі сцени передані так жваво, з такою майстерністю, що відразу не кидається в очі ні умовне зображення людської фігури (завжди в профіль), ні однакові риси обличчя майже у всіх людей, ні занадто сильно підкреслена мускулатура рук і ніг (цим художник хотів показати міць ассірійського війська). На багатьох рельєфах зображено царське полювання, головним чином на левів. Тварини зображені дивно точно і правдиво. Ці пам'ятники є безцінним джерелом для вивчення історії, життя і побуту древніх, давно зниклих народів.